

**Wymagania na poszczególne oceny
z przedmiotu język polski
dla klasy trzeciej gimnazjum**

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

WYPOWIEDZ WIELOZDANIOWA

Dyskusja

- potrafi prowadzić dyskusję;
- dokonuje podsumowania wyników dyskusji;

Opowiadanie

- opowiada swobodnie z zastosowaniem dygresji;

Charakteryzowanie postaci

- analizuje uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne postępowania postaci, dostrzegając wpływ środowiska, tradycji, kultury i religii;
- świadomie używa środków językowych dostosowanych do sytuacji i celu wypowiedzi, precyzyjnie formułuje myśli, operuje bogatym słownictwem
- rozumie pojęcie normy językowej i normy użytkowej, szablonu językowego i mody językowej.

Czytanie i odbiór tekstów kultury

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

- dokonuje uogólnień na podstawie przeczytanego tekstu;
- określa specyficzne cechy stylu różnych tekstów;
- dostrzega kreacyjny i odtwórczy charakter literatury
- ma świadomość wieloznaczności wypowiedzi literackiej, wyjaśnia i interpretuje symbole literackie
- posługuje się w sposób naturalny i funkcjonalny pojęciami i terminami z zakresu literatury i kultury;

ODCZYTYWANIE INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Radio, telewizja

- analizuje komunikaty medialne, odczytuje znaki i kody dosłowne

i metaforyczne- zna indywidualności radiowe i telewizyjne wśród prezenterów;

- uzasadnia pozytywne strony dużego wyboru kanałów telewizyjnych oraz stacji radiowych;

- aktywnie uczestniczy w dyskusji o roli telewizji wśród współczesnych środków masowego przekazu;

- wymienia popularne gatunki telewizyjne i krótko je charakteryzuje;

- sporządza ranking stacji telewizyjnych i radiowych;

- definiuje pojęcia: nagranie, prezydent, charyzma, talent, osobowość;

Teatr i film

-omawia specyfikę języka teatru a filmu oraz gry aktorskiej na scenie i przed kamerą;

- definiuje pojęcia: rywalizacja, popularność, konfrontacja, preferencje, teatralność, filmowość, adaptacja, inscenizacja, ekranizacja, gust, smak , sprawozdanie;

Media

- definiuje pojęcia: cyberprzestrzeń, portal, wortal, blog, blogowanie, forum, e- mail, SMS, społeczeństwo informacyjne, globalna wioska, socjotechnika

- ocenia wiarygodność i poprawność językową różnorodnych czasopism;

Wydawnictwa informacyjne

- zna pojecie etymologia;

- wykorzystuje słownik etymologiczny oraz słownik mitów i tradycji kultury;

- omawia rolę prasy w życiu społecznym;

- wyraża opinię na temat portali społecznościowych

- dokonuje krytycznej analizy wartości oferty mediów

Reklama

- w sloganach reklamowych dostrzega elementy tradycji literackiej i kulturowej, ocenia ich przydatność i sposób wykorzystania;

Pisanie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

RECENZJA

- wyraża i uzasadnia własne zdanie;

ROZPRAWKA

- stosuje w rozprawce zwroty i wyrażenia uzasadniające stanowisko nadawcy;

- dobiera najtrafniejsze argumenty;

- łączy fakty, syntezuje, dedukuje;

REPORTA;

Nauka o języku

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

SŁOWOTWÓRSTWA –

- określa funkcje formantów,

- analizuje budowę wyrazów w tym wyrazów złożonych, rodziny wyrazów, wyodrębnia rdzeń

- ocenia poprawność neologizmów i zapożyczeń, ich wartość komunikacyjną i stylistyczną;

- sprawnie używa wyrazów neutralnych oraz nacechowanych ekspresywnie i stylistycznie, eufemizmy

- określa treść i zakres znaczeniowy wyrazów

- stosuje w swych wypowiedziach synonimy, antonimy i homonim ,wyrazy nazywające pojęcia abstrakcyjne i konkretne

STYLISTYKI

- przekształca stylistycznie tekst, tworząc stylizacje – archaizacje, dialektyzacje , stylizacje Środowiskowa i parodie

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

ESTETYKA WYPOWIEDZI

- pogłębia umiejętności zdobyte w młodszych klasach, dba o kulturę języka;

WYPOWIEDZ WIELOZDANIOWA

Dyskusja

- prowadzi wywiad z osobą fikcyjną w sytuacji symulowanej (np. postaci literackiej);
- negocjuje, stosuje parafrazę, broni swojego stanowiska;
- dopełnia wypowiedzi innych:
- zna pojęcia: wniosek, dygresja;

Opowiadanie

- opowiada swobodnie z zastosowaniem zwrotów do adresata i środków pozajęzykowych;

Czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

- interpretuje tekst poprzez głośne czytanie z odpowiednią intonacją;
- czyta ze zrozumieniem różnorodne teksty literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i fragmenty literatury naukowej;
- odkrywa w literaturze wartości uniwersalne i przenosi je do własnego świata wartości;
- odczytuje ukryte sensy, interpretuje symbole i przenośnie

Radio, telewizja

- wykorzystuje media jako źródła informacji i opinii w samodzielnym dochodzeniu do wiedzy;
- zna kulisy produkcji radiowych i telewizyjnych;
- ogląda spektakl teatralny oraz filmową adaptację wybranego tekstu dokonując krytycznej oceny dzieł
- wymienia popularne gatunki telewizyjne i krótko je charakteryzuje

Media

- posługuje się pojęciami związanymi z tym działem
- zdobywa informacje wykorzystując różne źródła;
- korzysta z poznanych wydawnictw informacyjnych;
- uzasadnia konieczność stosowania etyki i etykiety językowej w komunikacji elektronicznej
- opisuje różnice między blogiem publicystycznym a osobistym
- zna etapy rozwoju w Polsce
- redaguje fragment blogu
- dokonuje właściwego wyboru w korzystaniu ze środków masowej komunikacji;

Instrukcje

- tworzy różnorodne instrukcje i wykorzystuje je w samodzielnej pracy;
- zna pojęcie slogan;

Reklama

- umie korzystać ze środków przekazu i obronić się przed ich manipulacyjnym działaniem;

Pisanie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

RECENZJA

- dobiera w recenzji właściwe słownictwo w celu wartościowania i oceniania;

LIST MOTYWACYJNY

NOTATKA

- sporządza mapę mentalną (mapę myśli)

Nauka o języku

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

SŁOWOTWÓRSTWO

- dokonuje analizy słowotwórczej wyrazów: oboczności w temacie słowotwórczym, rodzaje formantów,
- rozpoznaje wyrazy złożone, skróty, skrótowce
- parafrazuje teksty, wykorzystując wyrazy synonimiczne, wieloznaczne, przeciwstawne, o zabarwieniu emocjonalnym, przenośnym, regionalne, środowiskowe;
- zna pojęcia parafraza
- zna pojęcia: neologizm, zapożyczenia;
- próbuje tworzyć stylizacje językowe,
- rozróżnia słownictwo ogólnonarodowe i środowiskowe,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

WYPOWIEDZ WIELOZDANIOWA

Dyskusja

- dąży do osiągnięcia kompromisu;
- zna pojęcia: kompromis, negocjacja, parafraza, słownictwo bierne, słownictwo czynne;
- jest obiektywny i bezstronny w ocenie wypowiedzi;
- wyczerpująco udziela odpowiedzi na pytania innych;
- posługuje się eufemizmami.

Opowiadanie

- opowiada z zachowaniem spójności wypowiedzi

Charakteryzowanie postaci

- analizuje motywy postępowania postaci;

Sprawozdanie

- zdaje relacje z wykładu, pogadanki, prelekcji, porządkuje usłyszane treści;

Wygłaszanie tekstów z pamięci

- dokonuje własnej interpretacji utworów literackich;

Czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

- czyta biegle, poprawnie, głośno, wyraźnie i wyraziście;
- umie korzystać z indeksów i bibliografii, przypisów
- rozróżnia cechy poznanych gatunków literackich,
- rozpoznaje archaizmy, gwarne,
- rozpoznaje literaturę faktu i literaturę fikcji literackiej,
- rozumie znaczenie tytułów,
- odróżnia symbol od alegorii,

ODCZYTYWANIE INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Teatr, film

- dostrzega tworzywo teatru telewizji jako połączenie tworzyw teatru i filmu;
- posługuje się pojęciami zakresu zagadnień związanych z teatrem i filmem;
- rozróżnia gatunki dramatyczne i filmowe;

Radio i telewizja

- wskazuje podobieństwa i różnice między przekazem radiowym i telewizyjnym oraz słuchowiskiem radiowym a spektaklem telewizyjnym;
- dyskutuje na temat roli telewizji wśród współczesnych środków masowego przekazu;
- omawia popularne gatunki telewizyjne
- wymienia różnice między filmem a teatrem;
- opisuje pracę reżysera teatralnego i filmowego, relacje reżyser – aktor
- tworzy plakat zachęcający do obejrzenia sztuki teatralnej lub filmu opartego na lekturze szkolnej;

Media

- rozumie pojęcia związane z zagadnieniem prasy i Internetu
- omawia różnice między tradycyjną prasą a gazetami publikowanymi w Internecie
- wymienia zalety i wady czasopism papierowych oraz gazety multimedialnej
- wymienia formy dziennikarstwa internetowego na podstawie tekstu
- uzasadnia, która forma prasy bardziej mu odpowiada
- podaje najważniejsze elementy blogu
- tłumaczy, czym jest blogosfera
- omawia rolę blogu
- wypowiada się na temat popularności blogu
- redaguje tekst e- maila i SMS- a jako odpowiedź na wiadomość
- liczy się z odpowiedzialnością za słowo w prasie i w internecie

Sztuki plastyczne

- dostrzega związek dzieła plastycznego z literackim, wyraża opinie;

Pisanie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

SPRAWOZDANIE

RECENZJA

- redaguje różne recenzje (książka, podręcznik, film, koncert, widowisko itp.);
- ocenia wartość filmu (koncertu)

ROZPRAWKA

- uogólnia, dochodzi do prawdy na podstawie przeprowadzonej argumentacji;
- zna pojęcia: hipoteza, kontrargument;

LIST MOTYWACYJNY

- próbuje redagować

PISMA UŻYTKOWE

- redaguje, curriculum vitae, podanie, _życiorys;

NOTATKA

- posługuje się poznanymi technikami notowania;
- zna pojecie: mapa mentalna (mapa myśli);

DZIENNIK , PAMIETNIK (blog)

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

ESTETYKA WYPOWIEDZI

- dba o kulturę języka;
- zna zasady odpowiedzialnego i kulturalnego korzystania z elektronicznych środków przekazywania informacji.

WYPOWIEDZ WIELOZDANIWA

Dyskusja

- zadaje pytania sprawdzające i naprowadzające;

Opisywanie

- opisuje ustnie postać, przedmiot, krajobraz;

Tworzy krótka wypowiedz na zadany temat o charakterze odtwórczym

Czytanie tekstów słownych i odczytywanie innych tekstów kultury

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

- doskonali technikę czytania;
- rozumie ogólny sens czytanych tekstów;
- rozumie wybrane znaczenie pojęć i terminów z zakresu literatury i kultury,
- rozpoznaje tytuł, podtytuł, sródtytuł, motto, dedykacja
- zna znaczenie wybranych symboli i alegorii,

ODCZYTYWANIE INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Teatr, film

- posługuje się pojęciami zakresu zagadnień związanych z teatrem i filmem;
- rozróżnia gatunki dramatyczne i filmowe;

Radio i telewizja

- przyporządkowuje słownictwo do słuchowiska radiowego i teatru telewizji;
- podaje różnice między tradycyjnym teatrem a teatrem telewizji;
- wymienia środki wyrazu charakterystyczne dla audycji radiowej;-
- tłumaczy, co należy robić, aby uniknąć telemekliki

Media

- korzysta z prasy internetowej;
- świadomie wybiera czasopismo;
- poprawnie pisze tytuły czasopism;
- określa, jaką formą wypowiedzi jest blog;
- zna zasady etyki i etykiety językowej obowiązujące w komunikacji za pośrednictwem poczty elektronicznej i SMS-ów
- redaguje e-maila i SMS- a
- układa tekst reklamowy na określony temat

Reklama

Wydawnictwa informacyjne

- posługuje się poznanymi słownikami i encyklopediami;

Instrukcje

- rozumie treść różnorodnych instrukcji;

Pisanie

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

ROZPRAWKA

- redaguje rozprawkę zgodnie z planem kompozycyjnym;

PISMA UŻYTKOWE (ogłoszenie , zawiadomienie, zaproszenie, dedykacja, reklama, przepis)

- redaguje curriculum vitae, podanie
- poprawnie redaguje e- maile, SMS-y.

NOTATKA

- sporządza notatkę w formie zbioru cytatów, planu, wyliczenia najważniejszych informacji , tabeli.

Nauka o języku

(wymagania z klas poprzednich i ponadto)

SŁOWOTWÓRSTWO

- wskazuje wyraz podstawowy i pochodny, tworzy wyrazy pochodne przy pomocy formantów,
- rozpoznaje podstawę słowotwórczą i formant,
- grupuje wyrazy pokrewne
- poprawnie stosuje i zapisuje neologizmy i zapożyczenia;

- poprawnie zapisuje skróty,
- zna znaczenie wybranych skrótowców,
- rozpoznaje archaizmy, wyrazy gwarowe,
- używa synonimów